

Miss inte detta! Se här:

Klimatveckan i Jönköping nu! 6-13 september

Klimatkonferens, klimatkväll och digert program!
Se mer på klimatveckan.klimatradet.se

MAT2016 i Växjö 16-17 september

Det stora välbesökta mattältet har gått få förbi. Att strosa runt där är en upplevelse, men missa heller inte det digra utbudet av gratis seminarier och workshops i konserthuset! Där pågår även tävlingen Framtidens bagare (med smakprov!).

Våra egna seminarier i år är följande:

16 sept klockan 15.30: Närodlad eller ekologiskt?

17 sept klockan 13.00: Vad äter vi år 2050?

På fredag klockan 10.00 tågar också Barnens solrosparad från Solrosfältet! 100 barn delar ut 1000 solrosor på stan.

Refarm 2016: 15-16 september

Omlott med MAT2016 går denna konferens, anordnad av vår systerförening Refarm 2030. Föreningens ambition är att fram till 2030 skapa 200 000 nya blågröna jobb i svensk livsmedelsproduktion. Hur detta kan gå till är temat för årets konferens. För mer info se www.refarm2030.se

Gratis kurser med hjärta – Mångfaldens matland

Här finns en möjlighet för dig att dela med dig av din kunskap om det svenska språket och kulturen, och ha roligt och lära dig laga god vegetarisk mat på köpet! Asylsökande deltagare blandas med svensktalande, och vi träffas fem kvällar under september-oktober i Centrumskolans hemkunskapskök i Växjö. Matlagningskursen leds av vår kock Magnus Hörberg, med ett förflutet på bland annat Izakaya Moshi, Smak och Elite hotel. För mer information maila maria@miljolinne.se

Fotoutställning Växjö bibliotek

Peter Svenssons fotografier från året med Barnens matland visas upp under nästa vecka på Växjö stadsbibliotek. Kom och njut!

Solrosfältet i Växjö

Miljö Linné har i år övertagit stafettpippen efter Hofs Lifs initiativ med konstprojektet Solrosfältet. Med Magnus Hörberg som projektledare har vi haft höga ambitioner om slingrande bönstänglar kring de halmade stigarna, odlingslådor, aktiviteter med mera. Årets sommar var dock hård mot solrosorna med stark torka och envisa harar. Men nu blommar de tappert ändå - de är glesare och lägre än tidigare år men ack så vackra! Varmt välkommen att göra ett besök.

Bland solrosorna pågår yogakurser och familjeyoga, och i helgen ljöd den första konserten, denna gång med Peter Piek! Se mer på facebooksidan "Solrosfältet Östrabo".

Barnens Matland

Inspireras av filmklippet från Hällaryd:

<http://www.blt.se/karlshamn/barnens-egget-matland-vaxer-fram/>

I vårt projekt Barnens Matland odlar vi tillsammans med barnen på skol- och förskolegårdar och följer upp med en härlig skördefest där barnen är med och skördar och lagar mat av det de odlar.

Vi gör gärna ett besök hos er för att förmedla stämningen på en sådan skördefest, och för att visa på de många fördelarna med att starta odlingar med barnen! I år har tre kommuner tagit upp Barnens Matland

Vi erbjuder en lunchservering med eller utan hjälp av en grupp barn – eller vuxna. Det behövs rinnande vatten, resten klarar vi tack vare vårt mobila kök. Hör av dig om du är intresserad!

Bonnagården blir modellskola för Barnens Matland

Tisdag den 13 sep klockan 10.30 inviger vi Utemat-växthuset på Bonnagårdens Förskola i Växjö. Hör av dig om du vill vara med - vi proväter förstuds kökets meny som Magnus designar!

Och så lite miljönyheter:

Jordbruket största hotet mot biologisk mångfald

Trots att jordbruket är en av de största möjliggörarna för biologisk mångfald, är jordbruk och skogsbruk också det största hotet - inte klimatförändringarna som många tror.

Detta visar en ny studie över de största hoten mot den biologiska mångfalden. I projektet tittade man på nästan 8700 hotade och nära hotade rödlistade arter.

Dessa arter ställde man mot olika hot som överexploatering, jordbruk, stadsutveckling, sjukdom, föroreningar, förändringar i ekosystemet, klimatförändringar, mänsklig störning, transporter och energiproduktion.

Bland annat såg man att överexploatering, där bland annat skogsavverkning, jakt och fiske ingår, utgör ett stort hot för 3 av 4 av de hotade arterna. Jordbruket hotar ensamt över 60 procent av arterna.

Klimatförändringar påverkar bara en femtedel av arterna. Enligt forskarna bakom studien är det därför viktigt att inte arbetet med klimatförändringar överskuggar de mer akuta prioriteringarna för att bevara den biologiska mångfalden.

Källa: <http://www.extrakt.se/notis/jordbruket-storsta-hotet-mot-biologisk-mangfald/>

Insekter är kanske inte räddningen

Vi har ofta fått höra hur effektiva foderomvandlare insekter är jämfört med till exempel nötkreatur. Det sägs att en ko som ges 10 kg foder ger 1 kg köttprotein tillbaka, medan gräshoppor som ges 10 kg foder ger 9 kg protein.

Några forskare visar dock nu att det inte alltid är så enkelt. Allt handlar om foderkvaliteten, och det gäller att vi hittar sätt att odla insekter på foder som är restprodukter samtidigt som det håller tillräckligt hög kvalitet.

Källa:

<https://entomologytoday.org/2015/04/15/cricket-s-are-not-a-free-lunch-protein-conversion-rates-may-be-overestimated/>

Svenska bönor populära!

Det klimatsmarta superlivsmedlet bönan är på uppgång - det gläder oss! Miljö Linné hoppas att det också innebär ett uppsving för ekologisk bönodling, som inte är beroende av bekämpningsmedlet Stomp vars förbud är så debatterat.

På Öland odlas numera inte bara bruna, utan också vita, svarta och mångfärgade bönor. Det går så bra att det numera finns en brist på bönodlare.

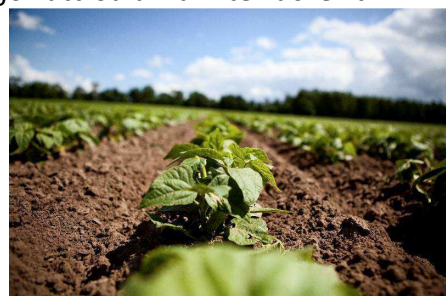
Stefan Lundgren på Ölands Trädgårdsprodukter tar hand om och distribuerar alla bönor som odlas på Öland. Han säger att de nu fått vända sig till andra delar av Sverige för att hitta bönodlare.

Per Olsson på Alvlösa gård har nu gått över till kidneybönor helt och hållet efter att ha odlat bruna bönor i många år.

De nya bönsorterna odlas i år på 150 hektar runtom på Öland. De traditionella bruna bönorna är fortfarande störst med sina 600 hektar. De nya bönorna tar inte mark från de bruna bönorna, säger Stefan Lundgren, utan det handlar om en kraftigt utökad produktion. Bönodlarna ser ljusst på framtiden.

Källa:

<http://www.svt.se/nyheter/lokalt/smaland/bontranden-gor-att-odlarna-inte-racker-till>

Sveriges självförsörjningsgrad är noll

MSB:s slutsats om vad vi måste göra i en eventuell krissituation faller väl in i hur vi borde äta för att rädda vår biologiska mångfald: "– I en krissituation måste vi använda mindre maskinkraft, mer arbetskraft, och byta ut spannmål mot rotfrukter, samt gris och kyckling mot naturbeteskött. "

Det oroliga världsläget har gjort att frågan om Sveriges självförsörjningsgrad åter kommit på agendan. ATL (se källa nedan) har granskat uppgifterna bakom den allmänt vedertagna siffran att vår självförsörjningsgrad är 50 procent.

2002 skrotades Beredskapsverket tillsammans med de sista lagerlokalerna med livsmedel för kristider. 10 år senare uppgavs i en LRF-rapport att ungefär hälften av den mat vi konsumerar kommer via import. Uppgifterna har sedan dess likställts med att vi har en självförsörjningsgrad på 50 procent.

Men förhållandet mellan importerat och egenproducerat livsmedel visar bara en teoretisk potential – inget annat. Var siffrorna kommer ifrån kan man varken svara på hos LRF, Livsmedelsverket eller Jordbruksverket.

Kristina Mattson, chef för handel och marknad på Jordbruksverket, är kritisk till siffrorna från LRF. Hon menar att begreppet "självförsörjningsgrad" är komplext och svårt att ange som en totalsiffra. Det kräver att man räknar om handeln med bearbetade varor och beaktar lagernivåer.

När det gäller kortvariga krissituationer på max tre veckor har Livsmedelsverket samordningsansvar för kris- och beredskapsplanering av livsmedelsförsörjningen. Men under en längre krissituation med avklippta importvägar skulle Sverige klara sig sämre. Det finns inga lager med livsmedel eller kemikalier för dricksvattenproduktion. Vi är också starkt beroende av att importera insatsvaror till jordbruket, som till exempel gödningsmedel och protein till djurfoder.

Men åter till självförsörjningsgraden. Vilken nivå ligger den på egentligen?

– Om det skulle vara möjligt att nämna någon försörjningsgrad så är den lika med noll, säger Therese Frisell, sakkunnig på Livsmedelsverket.

Enligt Therese Frisell kommer försörjningsgraden vara obefintlig så länge vi saknar beredskap och verktyg för att kunna bedriva livsmedelsproduktion.

Ett projekt på SLU och MSB, Myndigheten för samhällskydd och beredskap, pågår nu för att studera bland annat livsmedelsförsörjningen under en eventuell kris. Forskaren Camilla Eriksson menar att jordbruket kan producera mat vid kristid men att detta kommer att kräva stora omställningar.

– I en krissituation måste vi använda mindre maskinkraft, mer arbetskraft, och byta ut spannmål mot rotfrukter, samt gris och kyckling mot naturbeteskött. Lantbruket kan inte ensamt fixa detta, de behöver extra arbetskraft.

Om inte den omställningen lyckas kommer Sverige inte klara att försörja sin befolkning någon längre tid.

Källa: <http://www.atl.nu/lantbruk/sveriges-sjalfvorforsorjningsgrad-ar-0/>

1 liter svensk mjölk - 9 kr
1 liter vatten - 19,80 kr

Bild på Facebook av Mats Karlsson som skriver: "Det är ju märkligt att folk tycker att mjölken är dyr. Det är ett jädruligans arbete för att få fram 1 liter mjölk. Och för det får man bara 9 spänn. Men utan någon nämnvärd insats kan man pumpa upp vatten tillsätta lite kolsyra och sälja det för det dubbla priset och ofta mycket mer!?!?!"

Mer ekologiska grisar och värphöns!

Antalet ekologiska värphöns har ökat stadigt under flera år, och mellan år 2014 och 2015 var ökningen 24 procent. Även den ekologiska gris- och slaktkycklingproduktionen ökade stort. För nötkreatur och får var förändringarna små. I juni förra året var 285 800 nötkreatur ekologiska. Det motsvarar en ökning på knappt 2 procent jämfört med 2014. Bland dessa nötkreatur fanns 47 700 mjölkkor och 64 400 kor för uppfödning av kalvar.

Antalet ekologiska grisar ökade med 36 procent medan antalet ekologiska slaktkycklingar ökade med 83 procent. Trots denna ökning är antalet djur inom den ekologiska gris- och slaktkycklingproduktionen mycket liten i förhållande till det totala antalet djur i Sverige. Endast 2 procent av det totala antalet grisar i Sverige var ekologiska 2015. Motsvarande siffra för slaktkycklingar var mindre än 1 procent.

Andelen ekologiska värphöns ökade från 14 till 15 procent mellan 2014 och 2015. Orsaken till att andelen ekologiska värphöns inte ökade mer, trots den kraftiga ökningen av antalet djur, är att även de konventionella värphönsen ökade i antal.

För övriga djurslag ökade andelen ekologiska djur fram till och med 2013. Därefter har andelen varit i stort sett oförändrad.

Källa: SCB: Ekologisk djurhållning 2015

Samband mellan spermakvalitet och bekämpningsmedelsrester

En studie hos 189 unga friska vuxna män i USA har visat på ett samband mellan bekämpningsmedelsrester i frukt och grönsaker och spermiekoncentration och antalet spermier.

Studiedeltagarna lämnade detaljerad information om sin kost, specifik om sin frukt- och grönsakskonsumtion, i en kostenkät. 34 olika sorters frukt och grönsaker klassificerades till att vara antingen vanligtvis högt belastade, eller lågt/medelbelastade, med bekämpningsmedelsrester. Denna klassificering gjordes med hjälp av data från den officiella livsmedelsprovtagningen i USA. Studiedeltagarna ombads även att lämna sperma- och blodprov. För frukt och grönsaker med låga resthalter, såg forskarna sedan ett positivt samband mellan ett högt intag av frukt och grönt och ett högt antal och koncentration av spermier. För frukt och grönsaker med vanligtvis höga resthalter fanns däremot inget sådant samband.

Denna studie är troligen den första som direkt indikerar att de positiva effekterna av frukt och grönt delvis kan motverkas av bekämpningsmedelsrester i en frisk befolkningsgrupp, för en och samma hälsoparameter.

Källa: <http://www.slu.se/ew-nyheter/2016/5/samband-mellan-bekampningsmedelsrester-i-frukt-och-gronsaker-och-spermakvalitet/?si=AC6A3D70F9D7CEA5A9B271B94C855E1A&rid=1334289597&sn=sluEPI6-prodSearchIndex>

Miljögifter i hundmat kan försämra hundars spermier

Många hundraser har fått allt sämre spermier och allt fler hanvalpar föds med missbildade könsorgan. En stor brittisk studie som har pågått under nästan 30 år visar att en möjlig förklaring är de miljögifter som hittats i hundarnas foder.

Mellan 42 och 97 hundar undersöktes varje år och med tiden kunde forskarna se en kraftig nedgång i spermiernas rörlighet, vilket kan påverka hundarnas fertilitet negativt.

Det visade sig också att det föddes en mindre andel hanvalpar, och att allt fler hannar drabbades av kryptorkism. Det är en medfödd missbildning som innebär att en eller båda testiklarna inte kommer på plats i pungen.

Den negativa utvecklingen i studien har gått fort för att ha genetiska förklaringar. Miljögifter kan enligt forskarna vara en trolig orsak. Ftalaten DEHP samt PCB hittades i olika sorters hundfoder och samma kemikalier hittades i hundarnas spermier och testiklar. Kemikaliehalterna som hittats visade sig vara så höga att de kunde försämra hundspermiers rörelseförmåga och skada kromosomerna.

Ftalater är kemikalier som tillsätts som mjukgörare i plaster. Genom andra studier har man sett att hundar får i sig de här miljögifterna från hundmat, inomhusmiljön som exempelvis golvmattor, och hundleksaker av plast.

Forskare tror att hundar kan fungera som en indikator på miljögifters effekter på människor. Vi människor delar inomhusmiljö med våra sällskapsdjur, och när negativa effekter ses på hundarnas spermier samtidigt som man hittar de här miljögifterna i deras testiklar så kan det ge ledtrådar även till hur människor påverkas.

Förekomsten av testikelcancer och missbildade könsorgan har ökat snabbt hos både hundar och

människor. Något som allt fler forskare menar kan vara en effekt av just miljögifter.

Flera studier har även visat att mäns spermieantal har minskat under perioden 1940-1990. Men forskarvärlden är inte överens om tolkningen av resultaten.

– Flera studier indikerar att det finns ett samband mellan koncentrationerna av hormonstörande miljögifter i blodet och olika spermiekvalitetsparametrar. Men man vet inte exakt vad som är mekanismen bakom detta samband och vilken effekt miljögifterna har på fertiliteten, säger Aleksander Giwercman som är professor i reproduktionsmedicin vid Lunds universitet.

Han tycker också att hundstudien är intressant eftersom de brittiska forskarna har hittat något som liknar det som rapporterats hos människor.

– Vi har också hittat samband mellan spermierörlighet och koncentrationer av PCB och ftalater i människors blod men det är inte säkert att det är en effekt av dessa kemikalier. Ett statistiskt samband är ingen evidens för att kemikalierna är den direkta orsaken.

Källa:

<http://www.svt.se/nyheter/vetenskap/miljogifter-i-hundfoder-kan-forsamra-hundarnas-spermier>

Det finns inga svenska talgbollar :(

Vill du undvika att köpa talg från tyska kor, eller palmolja, är det bäst att skippa talgbollarna till fåglarna i vinter. Köp ett paket Bregott istället, tipsar de om på Slättergubben. De saluför också skalade ekologiska solrosfrön som har massor av fördelar: Inga högar av solrosskal på marken (de används till bioenergi istället), fler fågelarter kan äta dem, du behöver inte fylla på så ofta eftersom skalen inte tar så mycket plats i automaten. Och så är de odlade ekologiskt! Blanda gärna med spillsäd för att passa fler fågelarter - allt finns att köpa på Slättergubben - www.slattergubben.se

Sammanställning om eko-kunskap:

Här hittar du en mycket bra sammanfattning med vetenskapligt belagda svar på frågor som

- Kan all mat bli ekologisk?
- Är ekologiskt lantbruk bättre för miljön?
- Är ekologisk mat nyttigare än "vanlig mat"?
- Räcker maten till alla?
- Finns fler skäl att välja ekologisk mat?
- Vilka ekologiska matvaror gör störst skillnad?

https://www.slu.se/globalassets/ew/org/centrb/epok/dokument/matologiblad_1608.pdf

Bild från den klimatsmarta inspirationsmåltid vi fick på Kafé de luxe i Växjö under Earth Week i mars. Ni ser väl larverna? :)

Foto: Peter Svensson

Ha en skön höst tills vi hörs igen!

Miljö Linné genom

Maria